

Nr 10 (42)

LÜGANUSE vallaleht

November 2021

Arhitektuurivõistluse võitis „MIMOOS“

Lüganuse Vallavalitsuse ja Eesti Arhitektide Liidu poolt korraldatud Kiviõli linnakeskuse arhitektuurivõistluse võitis arhitektuuribüroo Doomino Arhitektid OÜ ideekavand „Mimoos“.

Kiviõli uue linnakeskuse arhitektuurivõistluse eesmärgiks oli leida terviklik ruumiline lahendus linnasüdamele: Keskpuiestee ja Metsa tänava ristile, õunapuuaiale ja Keskpuiesteele. „Viimased aastad on näidanud, et rahvas soovib olla rohkem väljas, viibida linnaruumis, kus saab puhata ja lõõgastuda. Noored on üles leidnud õunapuupargi ja leiavad, et see on väärtus. Võidutöös on võistlusülesandega arvestatud ning põhirõhk ongi asetunud õunapuupargile ja selle sidumisele muu linnaruumiga ning liikumisteedega. Loodame, et järgmisel aastal saame asuda juba projekteerimisele,“ kommenteeris Lüganuse Vallavalitsuse arendusnõunik Anu Needo. Esimeses etapis ongi vallal plaanis välja ehitada õunapuude aia park.

Võidutöö „Mimoos“ autor Pelle-Sten Viiburg soovib vähendada lagedat asfaldipinda ja anda rohkem ruumi haljastusele. Keskväljaku ja sündmuste väljaku paremaks ühendamiseks on seal paikneva kahe kauplusehoone vahele kavandatud katusega passaaž. Liikluskorraldus on ümber kujundatud jalakäijate jaoks turvalisemaks ja loogilisemaks. Keskpuiestest saab

kaasaegne linnatänav.

Õunapuuaia park on jagatud kaheks, aktiivseks ja mitteaktiivseks tsooniks, kasutades selleks ümberpargi perimeetri kulgevat ringjalgrada. Ringtee on žürii hinnangul õnnestunud leid, koos diagonaaliga sobib see hästi jalutuskäikudeks. Inimeste suunamine siia on efektiivne ja sümboolne – ringtee annab

alale funktsionaalsuse, inimesed saavad rahulikult kulgeda looduses ja roheluses, väga olulised on suvine vabaõhulava, veesilm ja talvel liuväli.

Žürii hinnangul joonistab võidulahendus olemasoleva linnakeskuse peale uue kihistuse, autorid lisavad dekoratiivseid objekte ega arvesta näiliselt Kiviõli üldist

meeleolu. „Kohalike jaoks võib sellise uudse pilguga vaatamine olla sobilik, sest toob vaheldust olemasolevatesse linnamaastikesse. Väikevormid on helged ja mõjuvad toreda kontrastina, nende õmesteeetika vastandub tuhamägedele, toob linnaruumi oodatud vaheldust. Lahendus on toimiv ja ka paindlik, seda saab edasi arendada ja täiendada, funktsioone lisada,“ ütles žürii liige ja programmi „Hea avalik ruum“ juht Kalle Vellevoog. „Katusega passaaži abil loodud ühendused on samuti õnnestunud, see on maamärk, mis juba eemalt suunab inimesi keskväljaku poole.“

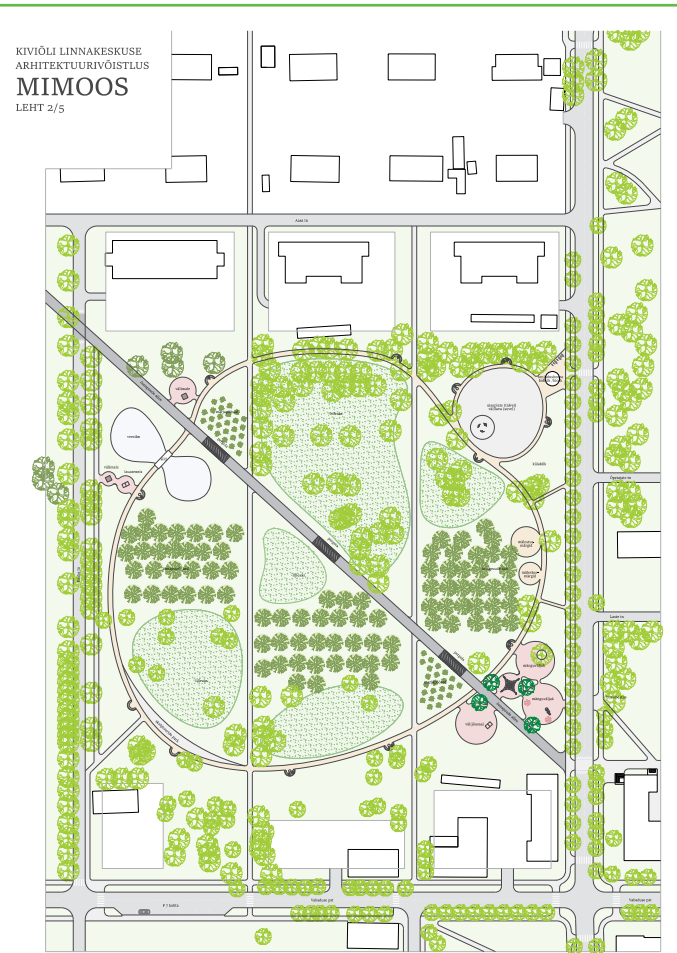
Võidutöö „Mimoos“ pälvis peapremia suuruses 10 000 eurot; II koha preemiaga suuruses 8 000 eurot premeeris žürii võistlustööd „Oktoober“ arhitektuuribüroolt OAS Arhitektid OÜ (autori Ivar Lubjak ja Maria Pukk).

Võistlus korraldati EV 100 „Hea avalik ruum“ jätkuprogrammi raames, mida rahastavad rahandusministeerium, kultuuriministeerium ja kohalikud omavalitsused.

Lisainfo: Kalle Vellevoog, „Hea avalik ruum“ programmijuht, tel 506 7586, kalle@jvr.ee

Anu Needo, Lüganuse Vallavalitsuse arendusnõunik, tel 5302 6061, anu.needo@lyganuse.ee

Võistlustööde fotod leiab siit: <https://bit.ly/3jMNWSA>

Kiviõli keskus on valmimas

Lõpusirgele hakkab jõudma ka teine Kiviõli keskust muutev ja ilmetav projekt – keskus K5 taga asuva platsi rekonstrueerimine.

Väljak hakkab juba ilmet võtma – pinnakatted saavad kohe valmis ja 16. novembril süüdati esimest korda põlema platsi valgustavad mõnused LED-valgustid. Õige pea paigaldatakse istemüürid ja pingid, lipuvardad, pergolat ja turukaubanduseks mõeldud varjualused. Novembri lõpus tuuakse kohale avalikuks tualetiks mõeldud moodul ning paigaldatakse Rimi-poolsele platsi alale. Kõik istutustööd jäävad mõistagi ka kevadesse. Suurte allesjäävate puude kujundusloikusega hakkame tegelema juba talvel.

Kahjuks peab tõdema, et ülemaailmne koroonapandeemia on siingi pannud chitajad keerulisse olukorda – ehitusmaterjalide kättesaadavus suvel oli piiratud, hinnad kallinesid suure hooga, töömehed haigestusid – kõik need põhjused kokku tekitasid objektile tahes tahtmata seisakuid. Mänguväljaku tellimusaeg on aga niivõrd pikad, et selle paigaldamine jääbki alles kevadesse, kuna mänguväljaku tarbimiseks saab kvaliteetselt paigaldada ainult soojal ajal. Nii on ehk paremgi kui kevadel saavad töömehed veel teha vaegtoide ja korrektselt viimistletuna töömaa tellijale üle anda.

Anu Needo
arendusnõunik

PILTUUDIS

Allkirjastati koalitsioonileping

18. novembril kell 16 allkirjastati Lüganuse vallamaja saalis koalitsioonileping järgmiseks neljaks valitsemisaastaks Keskerakonna, Isa-

maa erakonna ja Valimisliidu Oma Rahva Eest vahel. Lepingu fookuses on aus ja avatud vallajuhtimine ning kogukonda kaasav valitsemi-

ne eesmärgiga tagada valla ühtne ja tasakaalustatud areng. Lepingule kirjutasid alla Dmitri Dmitrijev (Keskerakond), Marja-Liisa Veiser (Isamaa erakond) ja Arno Strauch (Valimisliit Oma Rahva Eest).

LVL

Volikogu alustas tööd uue koosseisuga

Lüganuse Vallavolikogu uue koosseisu esimene volikogu istung toimus 18. novembril 2021 Kiviõli Kunstide Kooli saalis. Päevakorras oli seadusest tulenevalt kolm päevakorrapunkti – volikogu esimehe valimine, volikogu aseesimehe valimine ja vallavalitsuse lahkumispalve ärakuulamine.

Volikogu esimeheks valiti Dmitri Dmitrijev, aseesimeheks Arno Strauch. Vallavanema valimised toimuvad järgmisel volikogu istungil, mis toimub 26. novembril.

TEATED

Lüganuse valla Viru Keemia Grupp AS tööstusjäätmate prügilal kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse avalik väljapanek.

Lüganuse valla eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamine algatati Lüganuse Vallavolikogu 29.10.2020 otsusega nr 289 „Viru Keemia Grupi tööstusjäätmate prügilal kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine“. Eriplaneeringu koostamise eesmärgiks on läbi viia parima võimaliku asukoha valiku menetlus ja töötada välja prügilal rajamise detailne lahendus.

Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse avalik väljapanek toimub 01.12.2021-31.01.2022.

Materjalide saab tutvuda alates 01.12.2021 Lüganuse Vallavalitsuses (Keskpuiestee 20, Kiviõli linn) lahtiolekuaegadel, Lüganuse valla kodulehel <https://www.lyganuse.ee/eriplaneering> ja eriplaneeringu kodulehel <https://arcg.is/zSnD5>.

Eriplaneeringu algatamisotsusega määratletud ala hõlmab ligikaudu 172 km² suuruse osa Lüganuse valla territooriumist. Eriplaneeringu ala paikneb kogu ulatuses Lüganuse vallas ja hõlmab Lüganuse valla kirdeosa, piirnedes idas Toila valla ja Kohla-Järve linnaga ning kagus Alutaguse vallaga. Planeeringuala piires otsitakse parimat võimalikku asukohta tööstusjäätmate prügilale.

Seisukohti ootame kuni 31.01.2022 e-posti aadressile: valitus@lyganuse.ee või kirjalikult: Lüganuse Vallavalitsus (Kiviõli linn, Keskpuiestee 20, 43199).

Teade kaevetöödest

Seoses elektrivõrgu ümberehitamisega teostab LEONHARD WEISS OÜ (reg.12083348) kaevetöid Erra-Liiva küla ja Kiviõli linna territooriumil.

Tööde algus: 10.11.2021, tööde lõpp: 30.06.2022.

Peremehetu ehitise hõivamise teade

Lüganuse Vallavalitsus teatab Vabariigi Valitsuse 08.08.1996 määruse nr 211 „Peremehetu ehitise hõivamise korra kinnitamine“ asusel, et on peremehetute ehitistena arvele võtnud Lüganuse vallas:

Erra alevikus Puiestee 7a/4 maaüksusel (katastritunnus 44201:001:0846) asuv garaaz (ETAK ID 6128641, ehitisregistrikood puudub, ehitisealune pindala 26m²). Viimane omanik teadmata;

Püssi linnas Energeetika tn 4c maaüksusel (katastritunnus 44201:001:0719) asuv hoone (ETAK ID 433268, ehitisregistrikood puudub, ehitisealune pindala 22,4 m²), kõrvalhoone (ETAK ID 464609, ehitisregistrikood puudub, ehitisealune pindala 21 m²), kelder (ETAK ID ja ehitisregistrikood puuduvad), hoone (ETAK ID 428603, ehitisregistrikood puudub, ehitisealune pindala 16,4 m²), hoone (ETAK ID 4297009, ehitisregistrikood puudub, ehitisealune pindala 16,6 m²). Viimane omanik teadmata;

Püssi linnas Raudtee tn 51 maaüksusel (katastritunnus 44201:001:0657) asuv kelder (ETAK ID ja ehitisregistrikood puudub) ja hoone (ETAK ID ja ehitisregistrikood puudub). Viimane omanik teadmata;

Kiviõli linnas Küttejõu tn 17a maaüksusel (katastritunnus 44201:001:0612) asuv hoone (2 garaaziboksi, ETAK ID 7550850, ehitisregistrikood puudub, hoonealuse pindala 27 m²). Viimane omanik teadmata;

Kiviõli linnas Kivi tn 2 maaüksusel (katastritunnus 44201:001:0920) asuv garaaz (ETAK ID 7550850, ehitisregistrikood puudub, hoonealune pindala 22 m²). Viimane omanik teadmata;

Kiviõli linnas Keskpuiestee 56b maaüksusel (katastritunnus 44201:001:0555) asuv garaaz (ETAK ID 6128980, ehitisregistrikood puudub, hoonealune pindala 25 m²). Viimane omanik teadmata;

Unikülas Kaare veevõtukoht maaüksusel (katastritunnus 44201:001:0735) asuv rajatis (ETAK ID ja ehitisregistrikood puudub). Viimane omanik teadmata.

Vastuväited ehitiste peremehetuse või selle kohaliku omavalitsuse poolt hõivamise kohta palume esitada kirjalikult Lüganuse Vallavalitsusele aadressil Keskpuiestee 20, 43199 Kiviõli linn Lüganuse vald või e-aadressil valitus@lyganuse.ee kahe kuu jooksul arvates teate avaldamise päevast ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Kiviõli-Püssi kergliiklustee projekteerimis-ehitusleping sai allkirjad

Vallavalitsus viis oktoobrikuus läbi Kiviõli-Püssi kergliiklustee projekteerimis-ehitustööde hankemenetluse ning leping sai allkirjad 17. novembril.

Selle objekti rahastamiseks oli kavandatud riigi poolt kohalikele omavalitsustele eraldatud ühekordset toetust. Riigihalduse ministri määrusega „COVID-19 olukorras kohaliku omavalitsuse üksustele investeringuteks, lammutamise ja remonttöödega seotud tegevusteks toetuse eraldamise ning kasutamise tingimused ja kord“ eraldati meie vallale 2021. aastal toetust 212 000 eurot. See summa jagunes kolme hankelingu vahel – suvel uuendati kaks lagune-

nud skate-parki, Purtses ja Savalas, sügisel alustati ehitustöid lasteaia Kannike spordiväljakutel ja viimase projektina läheb töösse Kiviõli-Püssi kergliiklustee.

Lepingu esemeks on Kiviõli-Püssi kergliiklustee projekteerimis-ehitustöö II osa – Kiviõli linna piirist kuni kõrvalmaantee 13103 Lüganuse-Oandu-Tudu teeni, katastriüksustel 75101:001:0144; 44201:001:0133. Kergliiklustee projekteerimise hulka kuulub ka tänavavalgustuse projekteerimistöö. Hankelingu pikkus on kuni üheksa kuud ja selleks ajaks peab kergliiklustee olema ka valmis ehitatud. Hankel esitatud pakkumised osutu-

sid siiski nii kõrgeks, et tänavavalgustust me ehituse esimeses etapis siiski välja ehitada ei suuda. Saame ainult valgustusprojekti ja liigume siis edasi järgmistel perioodidel selle ehitamise suunas.

Projekti üldiseks eesmärgiks on Kiviõli linnas Karja tänaval, Erra-Liiva külas ja Irvala teel liiklusohtu taseme tõstmine, eraldades jalakäijate ja jalgratturite liikluse mootorsõidukitest. Vaja on ühendada Kiviõli ja Püssi linna olemasolevad kergliiklusteed. Ideaalis tuleks järgmises etapis rajada ka kergliiklustee riigitee 13103 Lüganuse-Oandu-Tudu tee idapoolses servas ning viia see kokku Püssi paisu sillaga. Rii-

gitee-äärset kergliiklusteed soovime arendada koostöös Transpordiametiga. Püssi paisu sild on vallal samuti plaanis rekonstrueerida koostöös Keskonnaagentuuriga, kes viib ellu LIFE IP CleanEST projekti raames kavandatud tegevust – kalade läbi-pääsu tagamine Purtses jões Püssi paisu juures, projekteerimine ja keskkonnamõjude hindamine. Loodame, et kokkulepped saavad sõlmitud ja osapoolte koostöö viib meie elanikele soodsa tulemuse ning paranevad liikumisvõimalused Kiviõli ja Püssi vahel.

Anu Needo
Arendusnõunik

Vaata oma andmed Rahvastikuregistris üle!

Selle aasta lõpus toimub Eestis rahva ja eluruumide loendus. Kümme aastat tagasi tuli loendaja koju ning ühiselt märgiti muuhulgas üles nii perekliikmete andmed kui ka eluruumide suurus, kõõgi ja vannitoa olemasolu jne. Seekord saame suurema osa vajalikest andmetest e-riigile kohaselt registritest ja küsitluse ankeet saab olema kõigest lehekülj. Rahvaloenduse projekti juht Liina Osila toob välja kõige olulisema, mida loenduse kohta praegu teadma peaks.

LOENDUS PÕHINEB SUURES OSAS REGISTRANDMETEL

E-riigile kohaselt korraldame loenduse suuresti registrite põhisel. See tähendab, et riik saab pea kogu vajamineva info erinevatest riiklikest registritest. Näiteks rahvastikuregistrist, ehitisregistrist, hariduse infosüsteemist. Kokku on loenduse jaoks kasutatavaid registreid ligi 30. Lisaks registritest andmete kokku kogumisele toimub ka valikuuring, mille lühikesele küsimustikule saa-

vad vastata kõik Eesti inimesed.

ESIMENE KÄIK ON RAHVASTIKUREGISTRISSE

Loenduse ja registrite andmete kasutamise eelduseks on, et sealne info oleks ajakohane ja usaldusväärne. Selleks ongi vaja iga Eesti elaniku panust. Kutsume kõiki esimese sammu rahvastikuregistris oma andmeid üle vaatama ning ajakohastama oma hariduse, rahvuse, elukoha andmeid ning kontakte. Registre saab lisada elukohana ka mitu aadressi ehk kui alalisi elukohti on mitu, siis tuleb valida üks neist peamiseks ning ülejäänud aadressid saab esitada lisa-aadressidena. Eesti seaduste järgi tuleks uude kohta kolides end kuni 14 päeva jooksul rahvastikuregistris registreerida ja see kehtib ka rendikorterite puhul. Andmete korrastamine on suur samm eesootava e-loenduse õnnestumiseks.

E-KÜSIMUSTIK AVANEB VASTAMISEKS 28. DETSEMBRIL

Valikuuringusse valitud 60 000 ini-

mesele on küsitlusele vastamine kohustuslik, kuid vastama on oodatud kõik Eesti elanikud. Küsimustikus on mõned küsimused keelte (sh emakeele) oskuse, rahvuse, murrete, religiooni, tervise ja rände kohta. Millegi üleliigse küsimiseks või juba registrites olemasoleva kohta keegi inimesi tilitama ei hakka. Valikuuring on veebis vastamiseks avatud vahemikus 28. detsember 2021 - 15. jaanuar 2022. Julgustame kõiki seda täitma, iga vastus läheb arvesse ja on väga oluline täpsete tulemuste saamiseks.

LOENDUSMOMENT ON AASTA VIIMANE PÄEV

Üks rahvaloenduse põhimõtteid on ühtne loendusmoment ehk konkreetne kokkulepitud ajahetk, mis seisuga andmeid kogutakse olenemata andmete esitamise ajast või viisist. Eesti loendusmoment on sel korral 31.12.2021 kell 00.00 ehk kõik nii registrite kui ka küsitluse andmed kogutakse selle kuupäeva seisuga ning nii tekib nii-öelda pilt meie rah-

vastiku, perekondade ja eluruumide seisust just sel ajahetkel. Nii toimides on andmed võrreldavad ka rahvusvaheliselt. Kui perre sünnib laps 31.12.2021 kl 00.15 siis see laps sekkub rahvaloenduses ei kajastu.

ETTEVAATUST KELMIDEGA

Kõigil tasub olla jätkuvalt tähelepanelik, sest mitmetes riikides on rahvaloenduse tuules ka kelmid aktiveerunud. Ka Eestis võivad pahatahtlike eesmärkidega inimesed paraku rahvaloenduses näha võimalust inimeste kõnetamiseks. Seetõttu tuleb meelde – rahvaloendaja ei küsi kunagi Sinu ID-kaardi või pangaparooli, krediit- või deebetkaardi numbri, palgafotot. Samuti ei nõuta küsitlemise eest tasu ega ka vastamata jätmise eest ei trahvita. Iga sugusest kahtlustest tuleks kindlasti politseile teada anda.

Lisainfot rahvaloenduse kohta saab uurida kodulehelt www.rahvaloendus.ee ning küsida statistikaametilt telefonil 625 9300.

Heategevuskampaania „Täname meedikuid

18.11.21 käivitab Ida-Viru Ettevõtluskeskus (IVEK) koos turismiklastri üle-maakondliku heategevuskampaania „Täname meedikuid“. Kampaania kutsub maakonna elanikke kinkima meedikutele lõdgaust. Selleks on loodud 10 eurosed kinkekaardid millega saab soetada nt.spaa, muuseumi või aktiivse puhkuse teenuseid. Kinkekaarte saab soetada kuni 6.12.21 ja need antakse üle Narva ja Ida-Viru haiglale 13.12.21. „Täname meedikuid“ kampaania sündis soovist kuidagigi toetada meedikuid sel ülikeerulisel ajal. Ida-Viru turismikoordinaator Kadri Jalonen (IVEK): „Usume et Ida-Virumaal on palju südamega inimesi kes soovivad oma toetust meedikutele näidata- aga kuidas? Puudus selline käegakatsutav võimalus. Mõtlesime millega saaks meedikuid toetada, mida positiivset saaks neile pakkuda ja leidsime et veidigi lõdgaust on see mida saame kinkida.“

Ida-Viru turismiklastri kogus kokku piirkonna lõdgaust ja avas kinkimisveebi <https://idaviru.ee/kingitus> Kampaaniaga on liitunud 10 ettevõtet.

Iga inimene saab kinkimisveebi soetada mõne 10 eurose kinkekaardi. Need kinkekaardid lähevad

Ida-Viru Ettevõtluskeskuse (IVEK) kätte ja IVEK annab need 13.12.21 üle Ida-Viru Keskhaiglale ja Narva Haiglale. Kampaania lõpus tehakse kokkuvõtte tulemustest.

Kampaania eest vastutab Ida-Viru Ettevõtluskeskus (IVEK), kes teeb seda koostöös Ida-Viru turismiklast-

riga. Turismiklastri tegutseb 2010. aastast ning koondab maakonna aktiivseid turismiteenuse pakkujaid s.h. majutus, toit, atraktsioonid. Klastri koordineerib IVEK.

Lisainfo: Kadri Jalonen, IVEK, Ida-Viru turismikoordinaator kadri.jalonen@ivek.ee 517 4236.

TEATED

Väljaandja
Lüganuse Vallavalitsus
Keskpuiestee 20, Kiviõli linn,
Lüganuse vald

Kujundus
Ajakirjastus OÜ
info@ajakirjastus.ee

Toimetaja
Viivian Pall
Tel 512 4398,
viivian.pall@lyganuse.ee

Trükk
Printall AS
printall@printall.ee

Toimetusel on õigus kirja ja teisi kaastöid nende selguse huvides toimetada ning lühendada.
Ajalehte saab lugeda
www.lyganuse.ee/lyganuse-vallaleht

Järgmine Lüganuse Vallaleht ilmub 22. detsembril.

Ida-Viru Ühistranspordikeskus annab teada

Alates 22.11.2021 kuni 31.12.2021 on liinile nr 111B väljumisega kl 15:30 KESKUSE peatusest lisatud koolipäevadel SOOMETSA peatus nõudmisel.

Anu Needo
Arendusnõunik

Kiviõli Naisselts tähistas 30. juubelit

Kiviõli Naisseltsi asutamiseks sai 1991. a sügisel Kiviõli rahvamajas kokku 33 tegusat naist. Asutajaliikmetest on tänaseks järele jäänud neli. Hea märk on ka see, et vahepeal selt-sist lahkunud kolm liiget on jälle meie sekka tagasi tulnud.

Aastal 2021 kuulub naisseltsi nimekirja 22 naist. Naisselts käib tavapäraselt koos korra kuus, kuigi kahel viimasel aastal on see osutunud päris keeruliseks. Otsime erinevaid kohti, kus kokku saada. Ka oma koduüksed on olnud kokkusaamisteks avatud. Koroonapiirangute ajal toimus üks koosolek isegi kiigepplatsil. Naised on ju leidlikud - kui kuidagi ei saa, siis kuidagi ikka saab.

Tegelik seltsi loomise kuupäev on 20. november 1991, kuid seekord alustasime juubelisünnipäeva pidamisega paar kuud varem. Eesti tähistas oma juubelit terve aasta, ent meie püüame kolme kuuga hakkama saada. Otsustasime tänavu pidada oma juubelit hubases Lüganuse rahvamajas.

Pildil Kiviõli Naisselts koos külalistega. Foto: erakogu

30. juubeli puhul olid õnnitlema tulnud Eesti Naisliidu esinaine Mailis Alt, Lüganuse Vallavalitsus, head sõbrad Vändrast, Viljandist, Sindist, Kohtla-Järvelt, Jõhivist, Tallinnast ning koostööpartnerid. Meeleolu hoidis ülval kaunita lauludega Kristi Innos.

Peale lühikest ettekannet naisseltsi loomisest ja tegemistest võtsime vastu soojad tänusõnad kohale tulnutelt. Eesti Naisliidu juhatus tõi kaasa ka „Eesti Naisliit 100“ raamatud, mille sai iga soovija omale koju kaasa. Kuna

külastasi oli üle Eesti, siis tutvustasime läbi Eesti mängu Ida-Virumaad. Kohvilaua suupisted valmistasid seltsi liikmed, pidupäeva tort sai tellitud.

Paremate olude ootuses tegutseme vaikselt edasi ja püüame ikka ühte jalga astuda. Loodame, et tegutsemisindu jätkub ka järgnevateks aastakümneteks ning ehk täitub ka meie unistus ruumist, kus igakuiselt kokku saada.

Imbi Vassiljeva
Naisseltsi esinaine

Lüganuse segakoori hääleharjutused Saka mõisas

Laupäeval, 6. novembril kogunesime kooriga Saka mõisas, et maha pidada üks korralik lauluproov koos hääleharjutustega. Tublid autojuhid Kaili, Marje, Merle ja Rita kogusid meid valla pealt kokku ja kell 10.00 olime ilusas uusrenessansi stiilis Saka mõisas.

Vastavalt piirangutele algas meie proov avaras mõisasaalis maskides. Laulude õppimine sujus hästi. Kas oli põhjuseks eelnenud hääleharjutused või see ilus maja, kuid laulud kõlasid kaunit. See nõudis meilt suurt pingutust, sest maskides korraliku teksti laulda oli paras katsumus. Meie koori dirigent Keio Soomelt meile allahindlust ei teinud – ka maskides saab korralikult teksti edasiandeks laulda.

Jõululaulude kava sai selgeks õpitud ja loodame väga, et saame oma esinemistega teistele jõulurõõmu pakkuda. Pikk lauluproov kaunis mõisas, mis kestis neli tundi, möödus kiiresti ja pakkus meile häid emotsioone.

Oleme tänulikud Saka mõisa personalile sooja ja südamliku vastuvõtu eest. Meie üritus sai teoks tänu Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA tegevustoetusele ja Lüganuse Kultuurikeskuse toetusele. Aitäh Teile! Laulmiseni!

Lüganuse Segakoor

Fotod: Katrin Sass

Virumaalt Türi lillelaada kaudu ühemehe saeraamini

Mõnikord läheb nii, et ühe Leader-loo valmimiseks on vaja kahe mehe rammu. Või õigemini – ühe mehe rammu töös ja ühe naise vilgast sulge e-postkastis. Riho Vilumetsa Nõmme taluga, asukohaga Ojamaal, läks nimelt nii, kuna kibekiirel tööajal oli telefonintervjuu aja klappamine üsna pingeline ja nii panime Nõmme talu peremehele ja perenaisele küsimused teele ning leidsime need kenasti hiljem oma postkastist. Virumaa Koostöökoguni on on Nõmme talu jõudnud kahel korral, aga millega Nõmme talu tegeleb? Ja kuidas nad oma tegevusvaldkonna leidsid?

Riho ja Heli Vilumetsa lugu meie järgmise loona Virumaa Koostöökogu lugude sarjast lugemiseks valmis.

Valdkonna valikust. Kas oli ka muid kaarte laual, enne kui puidutööstuseni jõudsite?

Enne puidu väärindamist pidasime loomi. Tootsime piima ja liha. 2002. a käisime Türi lillelaadal ja sattusime peale ühemehe saeraami esitlusele ning saime kohe aru, et peame võtma uue suuna ja hakkama puitu väärindama. See oli meie esimene tööriist. Mõne aasta möödudes ostsime juurde nelikant-höövli, mille alt tulevad voodri- ja põrandalauad, mitmesugused liistud ja meie enda sauna prussid on tehtud samuti selle abil. Lisaks kuivatame ja pakendame võrkudesse küttepuid.

Millega puiduvaldkonna kõrval teiselt veel tegelete?

Hoiame korras talu põllumaid ja vähesel määral kasvatame kartulit ja vilja (viimast enda kanadele toiduks).

Kuidas Virumaa Koostöökoguni jõudsite?

Kurtsime tuttavale, et meie ettevõtlusvorm, FIE, ei paigutu ühegi toetuse raamesse, et uusi seadmeid soetada laienemiseks. Ja läbi tuttava soovitusel. Oleme teinud kaks toetuse taotlust ja mõlemad on meie rõõmuks saanud positiivse vastuse. Esimese toetusega soetasime halumasina ja traktori haagise, teine projekt ootab elluviimist, sellest võib edaspidi rääkida.

Foto: erakogu

Teenustest – millega kliendid teie poole pöörduda võivad?

Meilt tellitakse saagimis- ja hõõveldusteenust. Tihti tuleb ka puid metsast välja tuua.

Kuidas senini läinud on? Kas puidu väärindamine on tulus ettevõtmine?

Niivõrd väikses ettevõttes, nagu meil, ei saa olla kunagi väga suurt tulu. Kui, siis juhul, kui tehakse midagi väga-väga erilist, millega teised ei tegele. Aga tegevuse jätkamisel näeme mõtet küll.

Suurimad väljakutsed?

Väga suur probleem on meieni toov külatee. Oleme neile, kes on meid metsakülas üles leidnud ja ikka jätkuvalt meilt materjali käivad tellimas ja ostmas, väga tänulik. Tullakse vaatamata sellele, et tee on kruusakattega ja nõuab transpordi ajaks materjali kinni katmist, et see ei läheks tolmuks ega poriseks. Väikest viisi loodame, et kohalik omavalitsus kaalub selle 3,5 km tolmutava katte paigaldamist, kuna tee on küllaltki suure liiklusega.

Ettevõtte tulevik viie aasta perspektiivis?

Viie aasta pärast on meil uus tootmishoone, milles on uuem ja suurem saeraam ning sellega tõuseb ka tootmismah. Lageda meeldib vabal ajal küll.

Kui tööd ei tee, millega siis tegelete?

Kodus töötades ei ole kunagi vaba aega, seda tuleb ise enda jaoks võtta. Lageda meeldib vabal ajal küll.

Virumaa Koostöökogu

SPORT

Uudised poksiklubist

30.-31.oktoobril peeti Narva linna traditsiooniline lahtiste meistrivõistluste turniir poksis. Meeldiv on tõdeda, et praegusel raskel ajal tuli turniirile kaasa 126 võitlejat Tallinnast, Narvast, Tartust, Kohtla-Järvelt, Jõhivist, Sillamäelt, Kiviõlist, Maardust. Kiviõli linna esindasid viis poksijat – Elizabeth Kishkel U-15 kuni 64 kg, Diana Gorishnaya U-40 kuni 52 kg, Danil Trofimov U-40 kuni 54 kg, Alex Ivanov U-19 kuni 60 kg ja Max Mitryagin U-17 kuni 63 kg.

Eliabet Kiskel alistas finaalis rivaali Tallinna poksiklubist Kalev, võites oma kaalukategoorias esikoha. Diana Gorishnaya ei võitelnud oma kaalukategoorias. Tema rivaalid esinevad tema jaoks suuremas kaalus kuni 60 kg. Talle oli vastaseks Eesti meister Narvast kehakaalus kuni 57 kg ja Eesti meister Tallinnast kehakaalus kuni 60 kg. Diana võitis mõlemad rivaalid kohtunike ühehäälselt otsusega, saavutades väärilise esikoha. Finaallahingus võistles Alex Ivanov Eesti meistriga Kohtla-Järvelt ning saavutas esikoha.

Meie noor võitleja Max Mitryagin kohtus poolfinaalis tugeva Maardu poksijaga. Max näitas, et ka algaja võitleja suudab anda võistlusliku lahingu kogenumale vastasele, kuid kogemused said siiski ülekaalu. Õnnitleme eduka debüüdi puhul. Jätka samas vaimus!

Kahjuks eemaldati Danil Trofimovi rivaal viimasel hetkel. Ilma võitluseta 1. koht.

Sel aastal on Eestis plaanis pidada veel neli suurvõistlust, kõik oleneb loomulikult olukor-
rast koroonaviirusega.

Kui tegelete selle imelise spordialaga, saate

end alati kaitsta.

Treener Vladimir Tšurkin
Info tel 5657 5885

Fotod: Spordiklubi Idablokk

Taekwondo

Markus Salmus ja Stefani Nikolajeva osalesid Dutch Open G1 võistlusel. Stefani saavutas teise koha ja Markus jäi kolmandaks.

30. novembril osales spordiklubi ka Soomes Nurtzi Openil, kus saavutasid esikoha meeskondlikus arvestuses. Lüganuse vallast töid medali koju veel Marissa Mirontsik, Mia-Lota Maasik. Alisa Prokopova, Kahro Neeme, Cristofer Salmus, Lisette Loite, Anette Normak, Nikas Kardava.

Suur tänu treeneritele Alex Galaktionovile ja David Babuadzele.

Sk Idablokk

Markus Salmus.

Stefani Nikolajeva.

Surnuid tuleb üha sagedamini palatitest välja vedada

„Kõige raskem on see, et meil tuleb üha sagedamini surnud patsiente palatitest välja vedada,“ ütleb meditsiiniõde Jekaterina Solodova, kes on alates koroonaeepideemia algusest koroonahaigeid päästa püüdnud.

ERIK GAMZEJEV
erikg@pohjarannik.ee

Näed, kuidas osa haigeid tuleb osakonda veel omal jalal, aga saturatsioon ehk hapnikupuudus hakkab kurja viirusega kiiresti süvenema. Oled käinud haigeid keeramas, et neil kõhuli veidigi kergem hingata oleks. Oled kogu öö jooksul käinud haigele hapnikumaski ette sättimas, kuna ta seda meeltesegaduses ikka ja jälle püüab eest ära võtta. Aga hommikuks on nad igaveseks läinud... „Seda tuleb siin osakonnas üha sagedamini ette. Vahel tuleb pisar silma, vahel näen neid haigeid ka unes,“ tunnistab Solodova.

38 KORONASURMA ÜHES OSAKONNAS

Ida-Viru keskhaigla ühekorruuselises V-korpuses on 14 koroonahaigete voodikohta. Need kõik on enamasti täis. Nakkushaiguste raviks kõige paremate tingimustega osakonnas on viimase poolteise aasta jooksul olnud vaid üks päev, mil seal polnud ühtegi koroonahaiget. Kelle seisund paraneb, läheb taastusravile haigla teistesse osakondadesse. Novembri alguseks oli 38 haiget sel aastal selles väikeses osakonnas surnud.

Respiratoorse infektsioonhaiguste osakonna õendusjuht Jana Vassiljeva on selles osakonnas töötanud üle 20 aasta ja ütleb, et nii ränka aega pole varem olnud. Ta märgib, et kui varem jõudsid nende osakonda põhiliselt eakamad inimesed, siis nüüd satub sinna ka noorukeid ja isegi lapsi.

Nakkusosakonna õe Jekaterina Solodova sõnul on ta kaitseriietuses töötamise ja nende sagedase vahetamisega harjunud, ent kuidagi ei saa harjuda patsientide surmadega, mida uue, agressiivsema koroonalaine ajal nende osakonnas üha rohkem ette tuleb. Foto: Matti Kämärä

„Praegu on haigus agressiivsem ja nõuab pikemat ravi kui varem,“ ütleb Vassiljeva.

Ta sõnab, et osakonna ligemale 30 töötajale on viimased poolteist aastat olnud kurnavad. Alguses oli palju hirme seoses sellega, et keegi ei teadnud täpsemalt, kuidas viirus levib ja edasi kandub, kuidas ennast kõige paremini kaitsta. Kilest kaitserõivastes töö nii-öelda punases tsoonis haigetega otseselt kokku puutudes on ränk nii füüsiliselt kui ka moraalselt, sest pead pidevalt ettevaatlik olema.

Patsientidega on tegemist palju. Hapnikupuudus mõjutab kaaju tegevust, tekivad paanikahood. Lisatähelepanu nõuavad hooldekodudest tulevad dementsed patsiendid. Osakonda jõuavad ka kaasuvate haigustega koroonasse nakatu-

nud, kes kannatavad ka muudest haigustest tulenevate valude käes. „Siin osakonnas töötades peab olema igas mõttes tugev, suure empaatiavõimega ja ka julge. Juhuslikult inimesed siia pidama ei jää,“ ütleb Vassiljeva.

Ta tunneb heameelt, et keegi osakonna töötajatest pole töökohal nakatunud, üksikud on haigestunud koduste kaudu. Selle osakonna töötajaid pole tulnud veenda vaktsineerimise vajaduses, kõik on esimesel võimalusel vähemalt kaks süsti saanud. 90 protsendile on tehtud juba ka kolmas, tõhususdoos.

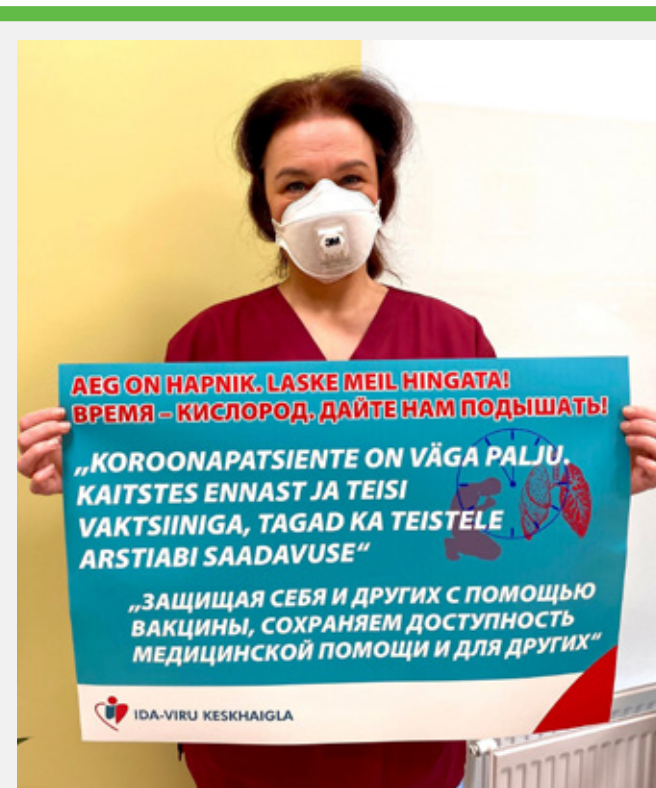
Ent kuna Ida-Viru elanike seas on vaktsineerituse tase madal, siis haiglaravi vajavate patsientide hulk on sügisel läinud aina tõusuteed. „Uus laine on väga ränk, sest

surmasid on varasemast rohkem. Näha nii palju surma lähedalt, see mõjub ka meie töötajatele rusuvalt,“ ütleb Vassiljeva, lisades, et selle vastu aitab vaid üksteisega kokku hoidmine ja vahel ka must huumor.

Jekaterina Solodova lisab, et õed on tavalised inimesed, kes püüavad pingetest üle saada kord pisara, kord naeruga, olgugi et midagi naljakat nende osakonnas ei ole. Õdede vahetused kestavad 24 tundi jutti, siis tuleb taastumiseks mitu puhkepäeva.

SURMASUUST PÄASENUD: KES TÄNAB, KES USUB IKKA VANDENÕU

Jana Vassiljeva lisab, et õed tunnevad suuremat survet ka haigete sugulastelt. „Nad helistavad üha roh-

Jana Vassiljeva sõnul aitaks vaktsineerimine säästa elusid ja tervist. Foto: Mihhail Tammearu

Koroonaeitajate ja vaktsiini-põlgajatega enam vaielda ei jaks

Õendusjuht Jana Vassiljeva tunnistab, et ei jaks enam vaielda nendega, kes usuvad, et COVID-19 on üks suur jama või mingi vandenõu.

„Ma keeran lihtsalt ringi ja lähen ära. See on kaitserefleks, et mitte minna hulluks. Olen mõistnud, et osale sellistele vastutustundetutele inimestele ei mõju midagi. Elagu, kes tahab, siis pealegi selle teadmise. See on nende endi valik, aga nad võiksid arvestada, et sellise käitumise ja mõtteviisiga seavad nad ohtu veel paljude inimeste elu ja tervise,“ sõnas ta.

Ühelt poolt on see mõistetav, et nad muretsesvad oma lähedaste pärast. Kui aga küsid sugulastelt, miks vanaema-vanaisa on vaktsineerimata, siis öeldakse, et aga no nad ei käi ju kodust väljas. Aga teised ju käivad nende juures,“ sõnab ta.

Üsna erisugust suhtumist kogevad õed ka haigetelt. „Enamik tä-

nab päästmise eest nii, et ei oska kirjeldadagi. Mõned ütlevad otse, et kuidas nad nii lollid olid, et varem koroonat tõsiselt ei võtnud. Aga on olnud neidki, kes ka pärast tervenemist leiavad, et koroonat on mingi vandenõu, ja kuulutavad, et nemad ei lähe kunagi vaktsineerima. Isegi head aega ei ütle,“ räägib Vassiljeva.

Doktor Arkadi Popov: haiglaravile satuvad eelkõige vaktsineerimata inimesed

Doktor Arkadi Popov selgitab lahti viis probleemi, mille pärast osa inimesi kõhkleb, kas tasub end vaktsineerida COVID-19 vastu või mitte.

1. Ma ei pruugi koroonasse nakatuda, kuid vaktsineerimise korral satub mu organismi aine, mille kõrvalmõjusid ei ole veel piisavalt uuritud.

Praegu on Eestis haigestumus väga suur ning risk nakatuda suureneb iga päevaga. Terviseameti prognooside kohaselt jõuame varsti 3000 uue haigusjuhtumini ööpäevas, mis on väikese Eesti puhul väga kõrge tase. Oleme nakatumisnäiduga juba tõusnud maailmas esikohale. Praeguses olukorras on risk koroonasse haigestuda väga suur.

Vaktsineerimisel kõrvalmõjude ilmnemisel on enam kui 99% juhtudel tegemist kergekeelsete kõrvaltoimetega. Rasked tüsistused tekivad väga harva. Näiteks anafülaktilise reaktsiooni tekkimise tõenäosus on 1 juhtum 100 000 vaktsiinisüsti kohta.

Risk haigestuda koroonasse, mis põhjustab keskmiselt 1 inimese surma 100st haigest, või tõenäosus sattuda haigestudes intensiivravi osakonda (ligikaudu 4-5% juhtudel) on mitu korda suurem kui saada vaktsineerimise tüsistus.

2. Kroonilise haigusega inimestel on niigi nõrgem tervis, vaktsi-

Doktor Arkadi Popov on sel aastal sageli külastanud Ida-Virumaad, et jagada inimestele selgitusi vaktsineerimise kohta. See pilt on tehtud tänavu suvel Sillamäel vaktsineerimisbussi juures. Foto: Peeter Lilleväli

neerimine on neile ohtlik.

Vastupidi, krooniliste haigustega inimestel on suurem risk koroonasse haigestuda ja seda raskelt läbi põdeda. Suurem suremus koroonatõttu on nende inimeste hulgas, kellel on kroonilised haigused ja kes on vanuses 65+. Haiglates on selliseid inimesi praegu kõige rohkem.

Seetõttu soovivad arstid end vaktsineerida eelkõige krooniliste haigustega inimestel, sest vaktsineerimisel neil raskeid probleeme ei teki, kuid haigestumise korral võib COVID-19 nende surmahäiguseks osutuda.

3. Ka vaktsineeritud inimesed

haigestuvad, nakatavad teisi ja satuvad haiglasse. Järelikult on vaktsineerimine mõttetu.

Näeme, et haiglaravile satuvad eelkõige vaktsineerimata inimesed. Lääne-Tallinna keskhaiglas, kus mina töotan, on koroonapatsientide seas 75% vaktsineerimata ja 25% vaktsineeritud.

Veelgi olulisem, et intensiivravi vajajatest on vaktsineerimata 90%. Ka suremus on vaktsineerimata inimeste hulgas suurem.

Arvud näitavad, et vaktsiini kaitseb inimest haiguse raskema kulgemise ning intensiivravi osakonda sattumise eest.

4. Kuna olen juba haiguse läbi

põdenud, siis tean, et koroonat ei ole mulle ohtlik, ja lisadoosi ei ole mulle vaja.

Ühe doosiga vaktsineerimine pärast läbipõdemist annab väga tugeva efekti. Statistika näitab, et need, kes on kuue kuu möödumisel pärast tervenemist saanud kaitse-süstid, haigestuvad uuesti 2-2,5 korda harvemini kui need, kes pole seda süsti teinud.

Koroonat läbipõdenud ja kaitse-süstid saanud inimestel on kaitsetase kõige kõrgem: nad kas ei nakatu üldse või nakatuvad üliharva.

5. Juhul, kui kõik iga päev minu ümber olevad inimesed on vaktsineeritud, siis mina võin ennast mitte vaktsineerida.

See on eksiarvamus. Palju sõltub sellest, millist vaktsiini on ümbritsevad inimesed saanud ja kui palju aega on neil möödunud teise doosi saamisest. Kuue kuu möödumisel tõuseb vaktsineeritud inimese nakatumisrisk piisavalt kõrgele, sõltuvalt vaktsiini tüübist võib nakatumise tõenäosus olla 15-38%.

Järelikult ka vaktsineeritud inimesed võivad haigestuda. Nad ise põevad koroonat enamasti kergemini läbi, kuid nad võivad viirust levitada ning olla potentsiaalseks ohuks vaktsineerimata pereliikmetele tervisele. Seetõttu on vaktsineerimata inimese nakatumisrisk päris suur. Arstid soovivad vaktsineerida eranditult kõigil pereliikmetel.

Kust leiab infot koroonast ja vaktsineerimise kohta

TELEFONINUMBRID

Riigiinfo telefon **1247** on hädaabinumbri 112 kõrval tegutsev infonumber, mis pakub ööpäev läbi infot ja nõu olukordades, mille puhul ei ole ohus elu, tervis ja vara. Sellel numbril saab esitada COVID-kriisiga seotud küsimusi, näiteks panna endale aega vaktsineerimiseks, täpsustada isolatsioonikohustuste, kehtivate piirangute, reisimisega jms seonduvat.

Perearsti nõuandetelefon **1220** on abiks tervismure korral. Numbril pakuvad perearstid isiksustatud nõustamist ning vajaduse korral saavad vormistada koroonatesti saatekirja.

Koolipsühholoogide nõuandeliinil **1226** (eesti keeles, E-R kl 16-20) ja **1227** (vene keeles, T kl 16-20) on oodatud helistama kõik lapsed ja noortega töötavad inimesed, lastevanemad, õppijad ning lapse isa.

VEEBILEHED

Kriis.ee on riigi veebileht, kust leiab ametliku ja ajakohase info ning vastused enam esinevatele küsimustele koroonaviiruse ning viiruse leviku tõkestamiseks kehtestatud meetmete ja piirangute kohta.

Vaktsineeri.ee on riigi veebileht, kuhu on koondatud usaldusväärne info COVID-19 vastu vaktsineerimise kohta. Seal saab lugeda uudiseid, leida tervishoiuteenuse pakkuja, kelle juures saab COVID-19 vastu vaktsineerida, ning tutvuda infoga vaktsiini kohta.

Terviseamet.ee on terviseameti veebileht, kus on värsked andmed nii koroonaviiruse leviku kui ka vaktsineerimise andmete ja kehtivate piirangute kohta. Sealsamas on ka hulganisti soovitusi, kuidas käituda koroonaviirusega seotud olukordades.

Raskelt haigete koroonapat-sientide ravi Narva haiglas. Foto: Jevgenia Parv/ Narva haigla

Karjaimmuunsus aitab meil kriisiga kiiremini toime tulla ning oma tervist ja elusid säästa

Varsti võtab nakkuslaine tohu-tu suure lumepalli mõõtmed. Ning muidugi on selle kolmanda laine tagajärjed otseselt seotud sellega, et Eestis on vaktsineeritute protsent äärmiselt väike.

JEVGENIA PARV

Narva haigla kommunikatsioonispetsialist

Üle 20 aasta ajakirjanduses töötanud inimesena ei ole mul kombeks emotsioonidele aluda ja kontrollimata infot uskuda. Seetõttu kinnitan selleski materjalis kõiki oma sõnu viidetega Eesti, sealhulgas Narva teadlaste ja arstide uuringutele ning järeldustele.

Koroonainfo kättesaadavuse ja läbipaistvuse kohta meie riigile etteheiteid teha küll ei saa. Terviseamet avaldab kõik andmed iga päev ja väga hoolikalt oma veebilehel ning esitab need ka meediale. Muu hulgas ka info selle kohta, kui suur protsent vaktsineeritud ja vaktsineerimata patsientidest koroonaraskel kulgemisel tõttu haiglaravi vajab.

VAKTSINEERIMINE AITAB VÄGA

Võtame viimased andmed ning näeme, et Eesti haiglates koroonatõttu ravil olijatest on kõigest 30 protsenti vaktsineeritud. Ülejäänud 70 protsenti on kahjuks vaktsineerimata.

Tartu ülikooli matemaatilise statistika professor ja valitsust koroonakriisist nõustava teadusnõukoja liige Krista Fischer ning teadusdoktor Natalia Pervjakova analüüsisid üksikasjalikult kogu Eesti andmeid ning tegid põhilise järelduse: vaktsineeritud nakatuvad kaks korda harvemini, levitavad viirust kaks korda harvemini ning tõenäosus intensiivravi osakonda sattuda on nende puhul üle kahe korra väiksem. Seega võib öelda: jah, vaktsineerimine aitab väga.

Natalia Pervjakova märgib oma viimases publikatsioonis, et koroonasse nakatumise üldine tase Eestis on praegu väga kõrge ning suure tõenäosusega võivad nakatuda ka vaktsineeritud inimesed, ent näiteks vaktsineeritud koolilaste seas uusi nakkusjuhtumeid peaaegu pole.

31. oktoober oli Eesti jaoks must päev, mil Eesti tõusis suhtelise nakatumisnäiduga maailmas esikohale. Haigestumus oli 128 inimest 100 000 elaniku kohta!

Natalia Pervjakova hinnangul on deltaviiruse ootuslikult kõvasti halvendanud, hoolimata sellest, et kõigi seni saadud andmete kohaselt (nüüd juba Eesti enda kogemusest) vaktsiinid toimivad.

„Kas vaktsiinid aitavad? Jah, aga see ei ole enam selline võlukepike, millega me varem arvestada saime. Vaktsiinide täielikuks toimimiseks on vaja rohkem aega – alates esimesest doosist umbes kaheksa nädalat –, kriis aga on juba käes. Kui vaktsineerituse tase olnuks oktoobri alguseks kõrgem, siis poleks ka kriisi tekinud, kuid kõik need oleksid meid enam ei aita.

Taanis selle artikli kirjutamise hetkel piiranguid ei olnud. Seal on vaktsineeritud üle 80% elanikkonnast, kuid nende õnn on see, et nad jõudsid vaktsineerida enne uue laine saabumist. Kui meie tõstame taset järele 80-90 protsendini, siis lähed meil loomulikult kergemaks, kuid kerge-

maks hakkab minema järk-järgult. Kriisi hilinenud mõjud tabavad kõiki meie riigi kodanikke veel mitu nädalat. Aga jah, kriisist väljume me kiiremini,“ kirjutab Pervjakova.

Ja see, kas me kriisist kiiremini välja tuleme, sõltub nüüd juba ainult meist endast. Eriti elanikkonna sellest osast, kes esialgu alles mõtleavad ja kahtlevad, kas vaktsineerida või mitte.

Toon näiteks veel ühe lõigu Natalia Pervjakova publikatsioonist. See selgitab nii mõndagi selle kohta, miks me peame ühte hoidma ja püüdlema senisest kõrgemate vaktsineerimisenäitajate poole.

„End vaktsineerinuna ei saa sa öelda: „Ma olen majakeses peidus!“ Sindki puudutab see, et inimesed end vaktsineerida ei lase. Vaktsiini tõhusus väljendub nii isiklikus kaitses kui ka karjaimmuunsuses. Nüüd näete te seda ka oma silmadega. Seetõttu tuleb nüüd tõenäoliselt võimas laine ning koroonapõevad läbi isegi paljud vaktsineeritud inimesed. Üldiselt põevad vaktsineeritud deltaviiruse palju kergemini, ehkki sama kaua.“

VAKTSINEERITUSE KÕRGE TASEMEGA RIIKIDE ANDMED

Lääne-Tallinna keskhaigla arst-resident Alesja Serova tutvustab Facebooki grupis „Просто о медицине“ pandeemia algusest peale ülemaailmsele koroonalehele <https://www.worldometers.info/coronavirus/> kogutud andmeid.

Nende põhjal näeme, kuidas haigestumus ja suremus Eestis kasvavad. Samuti saame tutvuda positiivsete andmetega vaktsineerituse kõrge tasemega riikidest.

„Näiteks Norras on vaktsineeritud umbes 70% elanikkonnast. Jah, uute nakkusjuhtude graafikud on küll samuti ülespoole ronimas, ent kui vaadata suremuse graafikut (daily new deaths), siis

võib näha, et erinevalt Eestist see Norras pärast vaktsineerimise algust ei kasva.

Veel parem on olukord Taanis, kus vaktsineeritud on üle 75% elanikkonnast ning alates vaktsineerimise algusest on suremus järsult langenud ja sellest ajast peale ei ole praktiliselt tõusnud. Nakkusgraafik kasvab, kuid suremus on endiselt väga madal ja ainult 28 (!) inimest on Taanis kriitilises seisus. See on Taani elanikkonna kohta lihtsalt suurepärane näitaja! Nende meditsiinisüsteem ei ole üle koormatud, plaanilist ravi ei tühistata, liikumispiiranguid ei kehtestata. Kõike seda tänu laialdaslikule vaktsineerimisele.

Eestis aga kordab suremuse graafik nakatumisgraafiku näitajaid. See räägib sellest, et erinevalt Norrast ja Taanist meie inimesed mitte lihtsalt ei nakatu aktiivselt, vaid ka surevad aktiivselt.

Tuletan meelde, et kõigis ELi riikides on vaktsiinid ühesugused. Neil ei ole midagi sellist, mida meil ei oleks.

Kõigile, kes arvavad, et Norra ja Taani on rikkad riigid ning seepärast on seal ka suremus madalam, lisan suurepärase näite Portugalist, mis on majandusliku arengu poolest Eestiga sarnane riik. Meditsiini tase on seal umbes samasugune kui Eestis ning vaktsineeritud 86% (!) elanikkonnast. Nii nakatumus kui ka suremus on seal väga madalal tasemel,“ kirjutab Alesja Serova.

Inimesed on üleskutsetest vaktsineerima minna väsinud ning ma mõistan neid. Inimestele on üleüldse omane negatiivne suhtumine kõiges, mida nad peavad endale pealesunnituks. Seetõttu hoidun ma selles materjalis säärasest agitatsioonist.

Kuid palun ärge eirake võimalust täiendada oma teadmisi, tutvudes eelnimetatud ametlike allikate ja andmetega, mainekate arstide ja koroonaläbi põdenute arvamustega. Ja alles siis tehke oma otsus. Püsige terved!

DOKTOR ALEXEY SEMYKIN: „OHUS ON RASEDAD JA IMETAVAD NAISED“

Üks olulisemaid teemasid praegu on rasedate ja imetavate naiste vaktsineerimine. Narva haigla günekoloogi Alexey Semykini sõnul on rasedad ja imetavad naised jäänud infovaakumisse, kuna valitsus on juba mõnda aega pööranud suuremat tähelepanu eakatele ja nõrga tervisega inimestele.

„Ja see on probleem,“ ütleb hiljuti rasedatele ja imetavatele naistele vaktsineerimisteemalisi veebiloenguid pidama hakanud dr Semykin.

„Rasedaid ja imetavaid naisi on meil palju. Probleem on selles, et ehkki haigestunute seas ei ole rasedaid palju, põevad nad raskemalt ning haigestuvad poolteist korda sagedamini kui mitterasedad. Suurbritannia andmetel vajab umbes 32% koroonaga hospitaliseeritud rasedatest naistest haiguse raske kulu tõttu hingamisel tuge. Meil on väike riik, kuid USAs on vaktsineeritud üle 30% rasedatest, Suurbritannias ligikaudu 88 000, Šotimaal 19 000 ja nii edasi. Ja kus oleme meie?“

Doktor Semykini sõnul näitavad hiljutised uuringud, et rasedate naiste vaktsineerimine koroonaviiruse vastu ei mõjuta loodet mingilgi moel ega suurenda ka raseduste katkemise sagedust.

„Püüame ka edaspidi pidada loenguid just rasedate vaktsineerimise teemal, kuna oleme selgitustööd tehes selle elanikkonnarühma seni tagaplaanile jätnud, riiklike suuniste kohaselt aga on soovitatav vaktsineerida raseduse mis tahes järgus. Nende riikides, kus elanikkond on suurem kui Eestis – mul on töösuhted kolleegidega Venemaalt –, surevad rasedad ja äsja sünnitanud naised kahjuks koroonatüvisustest tagajärjel. See on kurb tõsiasi ning ei tahaks, et see ühel hetkel ka meid puudutaks.“

Doktor Semykini sõnul näitavad hiljutised uuringud, et rasedate vaktsineerimine koroonaviiruse vastu ei mõjuta loodet mingilgi moel ega tõsta ka raseduste katkemise sagedust.

NARVA AJAKIRJANIK: „VÄGA EBAMEELDIV HAIGUS, MIS MIND TÄIESTI ÄRA KURNAS“

„Hirmus mõeldagi, mis oleks minuga olnud, kui ma poleks vaktsineeritud,“ tunnistab ajalehe Narvskaja Gazeta ajakirjanik Svetlana Zaitseva, kes nakatus koroonasse kuuendal kuul pärast täieliku vaktsineerimiskuuari läbimist. Haiguse põdes ta õnneks läbi kodus ning tema sõnul on see kergem kui gripp, ehkki mitte asümptomaatiline.

„See on väga ebameeldiv haigus, mis mind täiesti ära kurnas. Samas olen kindel, et lõpetamata vaktsineerimiskuurita olnuks mul palju hullem,“ tõdeb Zaitseva, et koroonasse nakatumine oli talle ootamatu, ehkki ta teadis hästi, et vaktsineerimine nakatumise eest ei kaitse.

„Muidugi olin ma väga ettevaatlik, kandsin maski ning hoidsin intervjuusid tehes distantsi. Kuid ajakirjanikutöös on mõningane riskifaktor nii või teisiti sees ning koroonaviirus sai mindki kätte.“

Zaitseva sõnul ei kõhelnud ta üldse, kas vaktsineerida või mitte, ning lasi juba kevadel esimesel võimalusel kaitsesüstid ära teha.

„Esiteks olen ma üleüldse vaktsiinide pooldaja ning usun, et kujunenud olukorras meil teist alternatiivi ei ole. Teiseks elab mu lähedane sõbranna Iisraelis ning on avalik-õigusliku raadiojaama juhtiv ajakirjanik, juhtides Iisraeli raadios venekeelset programmi „Koroonapäevik“ („Дневник коронавируса“), kus ta vestleb Iisraeli juhtivate meedikutega. Oleme temaga kogu aeg ühenduses. Ta on mulle vaktsineerimisest nii mõndagi rääkinud ning seegi mängis oma rolli selles, et ma otsustasin end vaktsineerida lasta. Meedikute, akadeemikute ja professorite arvamus on mulle kui ajakirjanikule ja lihtsalt inimesele usaldusväärne allikas,“ räägib Zaitseva.

VADIMI LUGU: „HAIGUSEST ON MÖÖDAS VIIS KUUD, KUID MA HINGELDAN ENDISELT JA JÕUDU POLE“

Ma olen 57aastane. Haigeks jäin ootamatult: äkitselt tundsin, et ei suuda enam ei seista ega kõndida – ainult lamada. See juhtus täna mai.

Test näitas: koroon. Palavik tõusis järsult ning järgnenud päevadel tundus minuga otsekui mängivat: kord tõusis, siis jälle langes.

Mäletan hästi haiguse esimest päeva ning päeva, mil palavik lõplikult langes. Seda, mis vahepeal oli, mäletan halvasti. Aga sinna vahele jäi tervelt kümme päeva! Ja neid mäletan ma ähmaselt.

Mu pea ei töötanud ja mõistus oli udune. Kogu keha valutas, tekkisid hallutsinatsioonid. Ma ei söönud, ei maganud, vaid lihtsalt eksisteerisin: keha eraldi, mõistus eraldi.

Siis viisid sõbrad mind EMOsse. Tilgutid, meedikud ning lootus, et arstid on mu kõrval ja aitavad mind... Ööpäeva möödudes hakkas palavik langema ja ma sain tagasi koju. Nõnda sai selgeks, et haigus on taandumas.

Praegu on november ning haigusest on möödas viis kuud, kuid ma hingeldan endiselt, jõudu pole ja taastumine kulgeb aeglaselt.

Viirus karistas mind selle eest, et ma kahtlesin, ei kandnud maski ega tahtnud end vaktsineerida.

Nüüd kulgeb mu elu teist rada pidi: ma kuulan arste, hoolitsen enda ja oma lähedaste tervise eest, kannan maski ning olen vaktsineeritud.

Inimesed, kuulake ometi üksteist! Võtke kuulda meie lugusid ja kuulake arste, et mitte sattuda sellisesse olukorda, kus tuleb viirusega võidelda oma elu eest, teadmata, kelle poolele jääb võit.

**2. DETSEMBRIL
13.00-18.00
VAKTSINEERIMINE
KIVIÕLI
TERVISEKESKUSES
(KESKPUIESTEE 36,
KIVIÕLI)**

Eakatel võimalus ka kodus vaktsineerida, eelregistreerimine tel 53607109.

Samas võimalus gripi vastu vaktsineerida. 65+ tasuta, noorematele 15 eurot.

**VAKTSINEERIB
TENFOOT
MEDICAL.**

**VAKTSIINIDEKS ON
PFIZER,
MODERNA,
JANSSEN**

TASUB TEADA

Õppimiseks on vajalikud õpioskused

Õpioskus, nagu sõna juba ise ütleb, on õppimiseks vajalik oskus. Millised on siis õppimiseks vajalikud oskused? Näiteks oskused, mis on seotud õppeprotsessi planeerimise, analüüsimise ja kirjeldamisega; kuidas koostöös teistega õppida; oskused, mis aitavad teksti mõista; oskused kasutada teabekirjandust ning kasutada ka nutiseadmeid; oskus märgata muutusi ning oskus iseseisvalt tegutseda.

Õpioskused on tänapäeva kiiresti muutuv maailmas aina olulisemaks muutunud, mis tähendab, et nende õpetamisele ja arendamisele tuleb ka koolis suuremat rõhku panna. Oma omandatud oskusi saavad õpilased näidata õpioskuste talgutel, millest tänavu võttis osa meie kooli 6.a klass. XXVI õpioskuste talgute piirkondlikus voorus, mis toimus 4. oktoobril, tuli moodustada viieliikmelised meeskonnad ning lahendada Desmos keskkonnas kompleksülesandeid. Need ülesanded eeldasid, et õpilased loevad hoolikalt juhendid, viivad läbi katse ning analüüsivad katse tulemusi. Vaadeldes õpilasi kõrvalt, kui nad huviga ülesandeid lahendasid, tundus mulle, et neil oli põnev õpikogemus, kus lisaks oma õpioskuste demonstreerimisele sai neid ka täiendatud ja arendatud.

Aitäh, 6.a klass, et osa võtsite! Loodan, et järgmisel õpioskuste talgutel soovib oma õpioskusi proovile panna juba rohkem õpilasi.

Kristine Meister

Kiviõli I Keskkooli haridustehnoloog

365 päeva kooli juubelin

Kiviõli Vene Kooli aastapäev on pidupäev kõigile õpilastele ja õpetajatele, kes on kunagi siin koolis õppinud või õpetanud, aga ka lapsevanematele, kelle lapsed meie koolis on õppinud või õpivad praegu.

Kiviõli Vene Kool alustab taas tagasiloendamist kooli aastapäevani! Me hakkame planeerima, ette valmistama ja läbi viima mitmeid üritusi, et lõpuks jõuda põhisündmusele – kooli 95. aastapäeva pidulikule tähistamisele.

23. oktoober 2022 on tähtis päev, Kiviõli Vene Kool saab 95-aastaseks! Läbitud on pikk tee – mitmeid põlvkondi õpetajaid on töötanud ja sadu õpilasi on lõpetanud. See on sündmus paljudele põlvedele. Kooli lõpetajate hulgas on arstid, õpetajad, chitajad, erinevad juhid, juristid jne – nemad ongi meie rikkus ja uhkus.

Kooli 95 tegutsemisaasta jooksul on korraldatud palju traditsioone, mis on saanud üritusi – teadmiste päev, vilistlaste kokkutulek, lõpukell ja lõpupidu, spordipäevad, heategevus jne. Pedagoogiline kollektiiv on veendunud, et kooli jõud on ka traditsioonidele ustavaks jäämises ning õpetajate, õpilaste ja vanemate loovas koostöös. Traditsioonid on need, mis teevad kooli eriliseks ja ainulaadseks.

Koolimaja on imeline maja! Siin on segunenud kõik: lapsepõlv ja täisiga; noorus ja romantika; teadus ja kunst; unistused ja argielu. Selles majas on rõõm ja pisarad, kohtumised ja lahkumised. Kool on nagu teine kodu, kuhu on alati meeldiv tulla, kus sind armastatakse ja oodatakse.

Avaldame tänusõnad kõigile õpetajatele, kes meie koolis töötavad ja töötasid! Ilma meie õpetajateta poleks midagi õnnestunud. Te olete targad ja intelligentsed, ranged ja lahked, kannatlikud ja tundlikud, ilusad ja rõõmsad, huvitavad ja hoolivad inimesed. Võtke vastu soojad õnnitlused aastapäevaks. Soovime, et meeskond jääks jätkuvalt sõbralikuks koolipereks.

Palju õnne sünnipäevaks Kiviõli Vene Koolile! Head aastapäeva!

Karina Tšeburaškina

Huvijuht

Foto: Karina Tšeburaškina

Lingid on aktiivsed!
Ajalehte internetist lugedes
klikka tekstis
oleval lingil ja jõuad kiirelt
vajaliku infoni.

Avastamine avastusradadel

Selle aasta lõpuni kestab 2018. aastal alguse saanud Neeme Kooli projekt „Õppeaineid lõimiv mobiilne õuesõpe põhikoolis“. Projekti partneriteks on Lüganeuse valla koolid – Kiviõli I Keskkool, Sonda Kool ja Lüganeuse Kool.

Projekti raames pidid õpetajad looma avastusradade veebikeskkonnas kooliõpilastele sobivaid ja õppeaineid lõimivaid avastusradu teemadel loodusnähtused ja ilmastik, füüsikalised nähtused, keemilised protsessid, vesi, maa ja inimene. Lisaks oli üheks eesmärgiks avastusradade loomisel kasutada Vernieri sensoreid ning läbi viia erinevaid katseid.

Valminud lõimitud õpistsenaariumid on teistele koolidele ja õpetajatele kättesaadavad e-koolikotist. Lisaväärtust loodud avastusradadele ja õppematerjalidele lisab asjaolu, et avastusradajad on juba õpilastega läbi tehtud ning avastusradade tulemlikkust õppetöö seisukohalt on analüüsitud ka Tallinna Ülikooli teadurid.

Kuid valmis avastusradad ei ole mõeldud vaid õpilastele – avastama võivad minna kõik! Vajalik on andmesidega nutiseade. Veebikeskkonnast <https://kooli.avastusrada.ee/et> tuleb valida endale sobiv ja huvipakkuv rada, registreeruda ning e-postkasti saadetud lingi kaudu alustada avastusrada läbimist. Osadel avastusradadel peaks tegema ka katseid, kuid kui endal pole juhuslikult kodus katseteks vajalikke riistapuusi, siis rada saab läbida ka katseid tegemata.

Mõnusat avastamist!

Kristine Meister

Kiviõli I Keskkooli haridustehnoloog

Fotod: Kiviõli I Keskkool

Novembrinupud Maidla Koolist

Unicorn Squad Maidla tüdrukutega oleme sügisessioonil tegelenud erinevate tehnoloogia ülesannetega, mis mahuvad üldnimetuse alla LAVA. Näit: Kuidas valgustada lava? Kuidas panna pilt laval liikuma? Kuidas tõsta raskeid asju? Kuidas näha laval asju, mida seal tegelikult ei ole? Ja palju muud põnevat.

Sügisessiooniks valmistasid õpilased soolaseid ja magusaid suupisteid. Arendamiseks laste ettevõtlikkust ja rahatarkust, käis arveldamine päris rahaga. Tehti ka vahetuskaupa.

Rakett 69 õpihuvilaaagris osalesid kõik meie kooli õpilased. Ülesanded olid kokku pandud AHHAA keskuse poolt. Saime aru, et lihtne ülesanne võib osutuda keeruliseks, võimatuna näiv võib saada lihtsa lahenduse. Näit: ainult paberist valmistatud sild suutis kanda 8 kg raskust; vile töötas ilma sisse puhumata. Õpilaste muljed: „Tegime väga huvitavaid ja põnevaid ülesandeid. Mõne ülesandega oli päris palju nuputamist.“

Velve Mäetaga-Filimonov

Maidla Kooli huvijuht

Fotod: Maidla Kool

Kliimasaadik – mis imeloom see on?

Selle aasta sügisest hakkasid üheksa keskkonnateemadest ja oma kodupaiga tulevikust huvitunud Ida-Virumaa noort vanuses 16-25, kelle hulka ka mul rõõm ja au kuuluda on, kandma sellist tiitlit nagu kliimasaadik. Seega ühestki imestusväärselt loomast juttu ei tule, kuid noorte imetusväärsustest tegemistest küll.

Mina jõudsin kliimasaadikute ridadesse tänu uuringule, mis mõõdnud kevadel Rohetiigri ja Rakendusliku Antropoloogia Keskuse poolt läbi viidi. Selle raames uuriti Ida-Viru noorte perspektiive õiglase ülemineku, keskkonnateemadega, rohepöörde ja tulevikuväljavaadete kohta Ida-Viru maakonnas. Ka minuga tegi Maris Jõgeva (Eestimaa Looduse Fondist) intervjuu ning lubas sügisel uuesti ühendust võtta kliimasaadikute grupi asutamiseks – nii ka läks.

Mida me siis teeme? Nimetus „kliimasaadik“ võib olla veidi petlik varjundiga. Saadik peaks justkui midagi või kedagi esindama ning antud kontekstist seostub see kliima ja kliimateemadega. Siiski pole me kõik kohe kindlasti kliimateadlased, vaid õpime alles erinevaid kliimasaadiku rolliga seotud valdkondi tundma. Selleks toimuvad kliimasaadikute iganädalast koolitused, mille raames oleme omandanud uusi teadmisi näiteks kliimakampaaniate korraldamisest, sotsiaalmeedia turundamisest kui ka õiglase ülemineku programmist. Need teadmised ja oskused annavad meile hea aluse,

Pildil Melani Lindeberg. Foto: Angela Tikoft

et kliimamuutustest, õiglase ülemineku vajalikkusest ning Ida-Virumaa tulevikuväljavaadetest enda sotsiaalmeediaplatformidel kui ka tutvusringkonnas põhjalikumalt rääkida ning eelkõige Ida-Viru noori neil teemadel enam mõtlema panna ja arutelu suunata.

Lisaks oma teadmiste- ja oskustepagasi täiendamisele ning nende edasikandmisele noorte seas, on meie tegevuskava osaks ka novembris ja detsembris toimuva Eesti esimese rahvakogu ehk noorte kliimakogu juures kaasalöömine. Nädala jooksul, mil juhuvalimi alu-

sel kutse saanud 3500 Ida-Viru noort vanuses 16-29 pidid langetama otsuse kliimakogusse registreerimise osas, oli meie rida levitada sõna kliimakogusse astumise vajalikkuse kohta. Videolõikudes, artiklites ja pressiteadetes oli oluline välja tuua, kuivõrd tähtis on noorte ideed ja arvamus õiglase ülemineku tegevuskava täiendamiseks ning seega ka Ida-Virumaa keskkonnasäästliku ja rohelisema tuleviku kujundamisel.

Olen meie senistest tegevustest ja saavutustest palju õppinud nii iseenda kui ka enda rolli puudutavate teemade kohta. Tunnen, et mu huvi keskkonnateemade, kliimamuutuste ja nende tõkestamise ning oma kodupaiga tuleviku kujundamise osas on kindlasti kasvanud. Samuti on suurenenud minu silmaring neil teemadel. Loodan edaspidi seda huvi ja neid teadmisi veel enamate noortega jagada, et suureneks nii nende teadlikkus, vastutustunne kui ka üldine arusaam olulistel teemadel, mis määravad kursi tulevikuks.

Aitäh Eestimaa Looduse Fond ja Rohetiiger selle imelise võimaluse eest olla osa kliimasaadikute perest!

Melani Lindeberg

Kliimasaadik ja Kiviõli 1. Keskkooli abiturient

Erasmus+ projektikohtumine Slavonski Brodis (Horvaatia) 18.-22.10.2021

Erasmus+ on Euroopa Liidu programm, mille kaudu pakutakse noortele üle Euroopa võimalusi koos õppida, kogeda ühiseid võimalusi, arendada demokraatlikke väärtusi, leida sõpru ja tuttavaid. Projektis „Toidulabor: tõlgime retsepte keemia keelde“ oli jäänud koroonaja alguseks viimane kohtumine partneritega Horvaatiast, Rumeeniast ja Türgist. Koordinaatorid arutasid ja harutasid, peale jäi seisukoht, et tuleks ikka leida võimalusi kokku saada. Nii pandi paika kuupäevad ja kuna pandeemia näitas augustis oma leebemat palet, siis asuti kokkusaamist planeerima. Mis oli keerulisem? Pabereid oli rohkem (vaktsineerimistõend või negatiivne testitulemus, riiki sisenemise formular, kindlustused ja luba vanematelt) kõhklust oli ja kahtlust, kas ikka peaks ja kas on ohutu ja kuidas käib koroonatingimustes reisimine. Aitäh kõigile vanematele, kes usaldasid oma noore projektikohtumisele õpetajaga kaasa.

Mida noored õppisid? Üks osa reisimisest on alati kohanemine uute oludega, väljatulek mugavustsoonist ja uute inimestega kohtumine. Öiprojektis on eakaaslastega suhtlemine lausa kohustuslik osa. Nii arenes inglise keele oskus, suhtlemisoskus ja kuna rühmatöodes olid koos eri riikide noored, siis tuli leida õiged väljendid enda, kooli ning riigi tutvustamiseks. Seda on inglise keele tundides ikka ju harjutatud, aga esineda publikule ja eriti õpetajatele, direktoritele ning külalistele on ikka hirmutav. Programmis oli mitmeid teemaga seotud ettevõtmisi: kasutati munatempera võtteid kunstis, tehti Horvaatia rahvustoite ja keemilisi katseid toiduainete lahustumise, emulgeerumise ja töötlemise osas. Huvitav oli näha (ja maitsta), kuidas valmisid hautised, salatid, määrded ja liharoad. Ja et keemiliste protsessidena toimusid hoopis süsivesikute lõustumine, happe mõjul keerulisemad reaktsioonid või hoopis valkudest aminohapete eraldumine.

Õppekäigud viisid õpilased Osijek'i linn ja giid jutustas põnevaid lugusid, mis linnaga seotud. Lisaks said õpilased osa tunnetusest, et Jugoslaavia 1990. aastatel toimunud sõjad on ikka veel elus inimeste jaoks, kes on sõja õudused pidanud ise üle elama. Kuuliaugud majade seintes kinnitasid reisijuhi juttu ja panid mõtlema, et sõda pole mitte kauge kuma minevikust, vaid tegelikult ka pidi kasutama pimenemist, et vältida Serbia suurtükiväele alla sattumist. Rooma aegsed kasematid, ülikool, kus oli õppinud kaks Nobeli preemia laureaati (Vladimir Prelog ja Leopold Ružička), uhked kirikud ja katedraalid ning avarad linnaväljakud, Habsburgide aegne linnamüür ja endise hiilguse vari linna kohal. Ometigi rääkis giid, et rahvaarv väheneb, tööd ei jagu ja linna tähtsus väheneb. Tundub, et ääremaastumine

Fotod: KIK arhiiv

on probleemiks igal pool. Projekti teemast lähtuvalt külastasid

õpilased ja õpetajad ka kohalikku juustuvabrikut. Moodne ettevõtte tundub igava-

võitu, sest mehhaniseeritud protsesside taha on keeruline näha (kui ikka oma silm ei näe, mis mahutis toimub, siis on seda ka raske ette kujutada). Aga selle eest sai selgeks, et toiduainetetööstuses on oluline steriilsus ja puhtus, et masinate leiutamiseks tuleb hoolega õppida ning kohalikul toorainel tootmine on kõige ökonoomsem. Mis koht on Slavonski Brod? Mõnus linn, kus turiste just palju ei kohta, aga kus kõik on jalutuskäigu kaugusel. Linnast voolab läbi Sava jõgi ja see on piiriks Bosnia-Hertsegoviina riigiga. Linlased armastavad jalutada jõe kaldal, linna turg on tuntud ka kaugemates piirkondades, sest seal saab osta värskeid põllumajandussaadusi. Kunagi oli linn kindlus, mis pidi takistama võõraste rahvaste sõjakäike, nüüd oli kindlusest alles vaid varemed ja valitsuse suur tahe kogu kindlus restaureerida muuseumiks.

Mida õpetajad õppisid? Meeldis koolimaja, sest visuaalselt olid kõik väärtused õpilaste jaoks silme ees ja n-ö rääkivad

seinad andsid ettekujutuse õppimisest selles koolis. Meeldis hubasus ja sõbralik õhkkond koolis. Õpetajal on ikka põnev kiigata kolleegide tundidesse ja uurida koolimajas välja pandud näitusi, projektitegevuste tulemeid ja loovtöid. Õpetaja õppis oma õpilaste kohta – näha neid suhtlemas, vabalt esinemas, nautida põhjalikke esitlusi, tunda ühtekuuluvust, sest me olime üks meeskond. Õpetajadki nautisid osasaamist kohalikust kultuurist: tantsud, rahvariided, rahvalaulud. Isegi kui keelt ei tunne on lihtsamate rahvalauludega võimalik hakkama saada. „Suhtlemine kolleegidega teistest riikidest annab häid ideid,“ leidis Ülle.

Projekt „Food lab: Translating recipes into chemistry language“ on jõudmas lõpusirgele. Jäänud on kokkuvõtet ja aruandlus. Aitäh kõigile kaasalööjatele, kolleegidele ja vanematele.

Õpilaste ja õpetajate meenutuste põhjal kirjutas kokku Tiina Kilumets

Kiviõli Vene Kooli „astronaudid“ on edukalt Maale tagasi naasnud

Oktoobrikuus osalesid kooli kaks võistkonda SA Teaduskeskus AHHA ja Rakett69 Teadusstudio korraldatud õpivilaagris RAKETT 69. Kolmepäevased laagrid toimusid Eesti Haridusministeeriumi toel.

Igas laagris osales 16 Kiviõli Vene Kooli õpilast (noorem rühmas oli 4.-7. klassi, vanemas rühmas 8.-9. klassi õpilased).

Laagri põhiülesandeks oli tundides saadud teadmisi rakendada ülesannete lahendamiseks. Ülesanded olid jagatud plokkideks: loogika ja matemaatika; füüsika, keemia ja loodusõpetus. Paljude õpilaste jaoks oli laagri formaat uus, sest enamik lapsi ei olnud kursis populaarse teadus- ja haridusprogrammiga ETV RAKETT 69, mis on mõeldud eelkõige gümnaasistidele ja üliõpilastele.

Laagri korraldajad andsid kõik selleks, et üritus õnnestuks. Kool sai laagri suju-

vaks läbi viimiseks vajaliku varustuse, mis oli jagatud karpidesse, lähtudes erinevatest ülesannetest. Osalejatele jagati logoga T-särke, veepudeleid ja snäkke. Pakuti hommiku- ja lõunasööke.

Vastavalt laagri tingimustele on selle aasta lõpuni keelatud avaldada infot ülesannete kohta, sest laagrid toimuvad veel kuni 31. detsembrini üle Eesti.

Õpilased laagris lahendasid erineva tasemega loogikaülesandeid, leiutasid, tegid katseid erinevate ainete, löid keerulisi mehhanisme ja tooteid. Mõned ülesanded olid rasked, sageli ei olnud lahendamiseks piisavalt aega. Iga päeva lõpus arutati ülesandeid ja leiti puudusi. Laagri lõpuks olid mõned õpilased väga väsinud, sest veeta kogu tööpäeva töötades mitte ainult kätega, vaid ka peaga osutus üsna raskeks.

Õpilastel tagasisidet saades selgus, et kõik sooviksid veel kord sellises forma-

dis laagris osaleda. Õpilased märkisid, et väga kasulik oli näha omandatud teadmiste rakendamist argielus.

Kõik seadmed, tööriistad ja materjalid jäädvustati kooli. Neid saab kasutada nii labori- ja praktilistel töödel kui ka edasistel selle formaadiga üritustel.

Laagris osalemine oli kooli õpilastele tasuta.

Kahjuks, ülesanded olid saadetud ainult eesti keeles. Suured tänud meie kooli õpilastele operatiivse ülesannete tõlkimise eest vene keelde.

Suured tänud RAKETT 69 laagri korraldajatele suureärase laagri korraldamise eest Eesti koolide õpilastele!

Aleksander Ragni
Laagrite juht RAKETT 69
Kiviõli Vene Kooli tehnoloogia õpetaja

Foto: Karina Cheburashkina

Õnnitleme eakaid juubilare ja sünnipäevalapsi!

95. sünnipäev

Mahta Raie
Ülo Tuvikene

94. sünnipäev

Johannes Kuusmik
Elsa Voolpriit
Vladimir Kend
Niina Brelova

93. sünnipäev

Maria Petrova

92. sünnipäev

Eila-Sivia Jakovleva
Jevgenia Lumi
Hilse Veski
Leida Rausi

91. sünnipäev

Hilja Jõesaar
Felix-Raimond Kalmiste

90. juubel

Nadezhda Vladimirova
Ella Valk

85. juubel

Victor Sheverdin
Linda Heinsalu

80. juubel

Mihhail Maškov
Antonina Sokolnikova

75. juubel

Heino Kundla
Tiit Luiksoo
Helle Eero

70. juubel

Georg Tšavouchian
Elmo Kasela

65. juubel

Kalle Koppel
Niina Seljutina

60. juubel

Tamara Kozuhh
Valentina Gutseljuk

55. juubel

Alexander Bykov
Tamara Konnova

50. juubel

Heino Ossipov
Viljo Kungur
Mihhail Zvonov

Lüganuse valla kodanikel, kelle läheneb juubel (75, 80, 85, alates 90. aastast) ja kes ei soovi avalikku õnnitlemist, tuleb sellest teatada hiljemalt sünnipäevakuu alguses vallavalitsuse avalike suhete spetsialisti telefonil 332 5840 või e-posti aadressil viivian.pall@lyganuse.ee.

KIRIKUKALENDER

EELK LÜGANUSE RISTIJA JOHANNENE KOGUDUS

5. detsember, kell 11.00, Lüganuse kirik
Advendiaja 2. pühapäeva jumalateenistus

12. detsember, kell 11.00 Lüganuse kirik
Advendiaja 3. pühapäeva jumalateenistus

19. detsember, kell 12.00 Lüganuse kirik
Advendiaja 4. pühapäeva jumalateenistus
Teenib õpetaja Avo Kiir.

23. detsember, kell 19.00 Lüganuse kirik
Esineb Beati mandolini

24. detsember, kell 14.00, Lüganuse kirik
Jõuluõhtu jumalateenistus

24. detsember, kell 17.00, Lüganuse kirik
Jõuluõhtu jumalateenistus

26. detsember, kell 11.00, Lüganuse kirik
Jumalateenistus. Stefanose päev.

31. detsember, kell 17.00, Lüganuse kirik
Vana-aasta jumalateenistus.

Politsei hoiatab: telefonikelmid jätkavad Ida-Virumaa elanike ründamist

Telefonipetturid on jätkuvalt aktiivsed, otsides aina uusi viise ohvrite usalduse võitmiseks. Käesoleva aasta üheksa kuuga on üle Eesti registreeritud üle 700 investeerimispettuse ja õngitsuskõne juhtumi – ohvritele tekitatud kahju küündib üle 4,7 miljoni euro. Selle aasta esimese üheksa kuuga registreeriti Ida-Virumaal 114 „kõne pangast“ skeemi järgi toime pandud kelmust ning kannatanutele tekitatud kahju ulatub 430 000 eurodeni.

Ehkki paljud eestimaalased on üpris hästi kursis sellega, mis on libakõned ja kuidas käituda, õnnestub kuritegijatel oma skeeme muutes jõuda aina rohkemate inimesteni. Hoolimata teema aktuaalsusest tuleb politseile järjepidevalt teateid uutmoodi skeemidest ning paraku on suurenenud petturitele kaotatud summad.

Politsei ja panga esindajad paluvad inimestel suhtuda telefonipetturite kõnedesse äärmiselt ettevaatlikult. Petturid kasutavad inimeste veenmiseks erinevaid stsenaariume ning tavaliselt esitleb helistaja end kas pangatöötajana, Smart-ID või isegi politsei esindajana ning väidab, et inimese kontolt üritatakse kahtlase tehinguga raha varastada. Reeglina on selline kõne muukeelne ning helistaja ei räägi eesti keelt.

Paraku ei piirdu kelmid enam ainult inimese kontol oleva rahaga vaid üritavad kiirlaenu võttes saada igalt ohvrilt kätte maksimaalse summa ning panevad kannatanu selliselt veel keerulisemasse olukorda.

„Kelmid võivad lubada inimeste usalduse võitmiseks kahtlase tehingu peatada ja seadistada kontole lisakaitse. Selleks palub helistaja ohvril jagada enda isiklikke andmed ja sisestada Smart-ID või Smart-ID koodid. Kahjuks kinnitab kannatanu paroolide sisestamisel ise kurjategija poolt algatatud makse,“ selgitas veebikonstaabel Jana Frolova ning rõhutas, et inimesed ei tohi lasta end säärase petukõnedel hirmutada ja kahtluse korral tuleks kõne koheselt lõpetada.

SMART-ID JA MOBIIL-ID ON IGA INIMISE ISIKLIKUD ANDMED JA NEID EI TOHI SISESTADA MITTE KELLEGI PALVEL

Lisaks on politseile teatatud juhtumitest, kus inimesed on saatnud kelmidele oma dokumendikoopiaid, avaldanud isikukoodi, nime, pangakaardi andmed ja muid olulisi andmeid ning alla laadinud oma arvutisse AnyDeski või TeamVieweri kaugjuurdepääsu- ja juhtimisprogrammi.

OLEME JÄTKUVALT VALVSAD JA TEAVITAME KÕNEDEST

Meil kõigil on võimalik end paremini telefonipetturite rünnakute eest kaitsta ning see kõik algab pettuskeemide teadvustamisest. Soovitame inimestel kelmuskatsetest kindlasti teavitada politseid. Vihje võimaliku pettuse kohta saab politseile edastada siit: <https://cyber.politsei.ee/report/misc/>.

Ida prefektuuri kriminaalbüroo juht Rainet Juuse sõnul otsib politsei järjest uusi võimalusi kuidas kasvatada võimalike ohvrite teadlikkust sellest, kuidas pettureid ära tunda ja nad hõlptuluta jätta. „Valvsust ei tohi kaotada, sest kelmid ründavad jätkuvalt aktiivselt inimesi, kellelt raha välja petta. Väga positiivne on aga seejuures, et aina enam jõuab politseile ka teateid kelmuskatsetest, kus inimesed ei ole õngitsuskõne ohvriks langenud ega jaga oma PIN-koodi telefonitsi kõrvalistele inimestele,“ lisas Juuse.

PANGATÖÖTAJA EI KÜSI KUNAGI KLIENTIDE PAROOLLE JA PIN KOODE

Swedbanki finantskuritegude tõkestamise divisjoni direktor Raul Vahtra sõnul ei helista Swedbanki töötajad ise kunagi klientidele palvega paigaldada arvutisse või telefoni mingit programmi

või rakendust. Niisamuti ei küsi Swedbanki töötajad kunagi kliendi käest tema PIN-koodi. „PIN-koodid tuleb hoida vaid enda teada ja sisestada neid üksnes siis, kui klient ise on algatanud tehingu. Pangatöötaja ei kiirusta kunagi klienti ega vaja PIN-koodi tehingu peatamiseks. Reeglina ei räägi kõnepettuste tegijad eesti keelt, päris pangatöötajad räägivad. Saades vene- või inglisekeelse kõne „pangast“ tasub minna helistajaga suhtluses üle eesti keelele. Selle peale katkestavad petturid tavaliselt kohe kõne ära,“ selgitas Raul Vahtra tüüpilisi viise kelmide ära tundmiseks.

POLITSEI SOOVITAB ENDA VARA KAITSmiseks:

- Ära lae tundmatu inimese palvel oma arvutisse programme (TeamViewer või AnyDesk), mis lubavad võtta üle sinu arvuti.
- Ära edasta võõrale inimesele oma ID-kaardi andmeid, infot isikut tõendavatest dokumentidest, PIN-koodidest, panka sisselogimise andmeid, fotosid krediitkaardist jms.
- Ära sisesta kellegi palvel oma Smart-ID või Mobiil-ID koodi.
- Igasugune investeerimine ja laenu võtmine tähendab lepingu sõlmimist. Loe kindlasti läbi lepingu tingimused ja pööra tähelepanu võimalikele lisatasudele.
- Kui sulle saabub investeerimis-pakkumine, mis lubab kiiresti suurt tulu või kõne pangast, mis teatab kahtlasest tehingust kontol, siis ära lase ennast ilusast jutust petta!
- Petukõne saamisel tuleb see kohe lõpetada ja number blokeerida.
- Kui sulle tundub, et oled langenud petturite küüsi, kandnud üle raha või edastanud oma isiklikke pangakonto- või kaardi andmeid, siis teavita sellest esimesel võimalusel panka ja võta ühendust politseiga numbril 112.
- Hoiata ja teavita pettuskeemidest oma tuttavaid, sõpru ja pereliikmeid.

Koostöös loome turvalisust!

Olga Eskor
PPA pressiesindaja

Kuidas kaitsta end telefonipetturite eest?

- ✗ Ära lae tundmatu inimese palvel oma arvutisse programme, mis lubavad võtta üle sinu arvuti
- ✗ Ära edasta võõrale inimesele oma ID-kaardi andmeid, infot isikut tõendavatest dokumentidest, PIN-koodidest, panka sisselogimise andmeid, fotosid krediitkaardist jms
- ✗ Ära sisesta kellegi palvel oma Smart-ID või Mobiil-ID koodi
- ✗ Kui sulle saabub investeerimis-pakkumine, mis lubab kiiresti suurt tulu või kõne pangast, mis teatab kahtlasest tehingust kontol, siis ära lase ennast ilusast jutust petta!

- ✓ Petukõne saamisel tuleb see kohe lõpetada ja number blokeerida
- ✓ Kui sulle tundub, et oled langenud petturite küüsi, kandnud üle raha või edastanud oma isiklikke pangakonto- või kaardi andmeid, siis teavita sellest esimesel võimalusel panka ja võta ühendust politseiga numbril 112
- ✓ Hoiata ja teavita pettuskeemidest oma tuttavaid, sõpru ja pereliikmeid

Rohkem infot PPA kodulehel: www.politsei.ee

LÜGANUSE VALLA JÕULUKUU SÜNDMUSED

04. DETSEMBER, KELL 13.00 KIVIÕLI RAHVAMAJA
Ansambel „SOOV“ kontsert

05. DETSEMBER, KELL 14.00 PÜSSI KULTUURIMAJA
II advent - Lüganuse Segakoori jõulukontsert

08. DETSEMBER, KELL 13.00 LÜGANUSE RAHVAMAJA
Kontsert „JÕULUD NÄEVAD TULLA“ - Ervin Lember ja Hillar Vimberg

11. DETSEMBER, KELL 14.00 SONDA RAHVAMAJA
TUUNINGUKAMBER - Kõunalde valmistamise õpituba

12. DETSEMBER, KELL 14.00 MAIDLA RAHVAMAJA
III advent - Heino Tartes ja sõbrad kontsert

12. DETSEMBER, KELL 17.00 KIVIÕLI RAHVAMAJA
III adventikontsert - Kiviõli rahvamaja ansambel „VIA“

16. DETSEMBER, KELL 19.00 KIVIÕLI RAHVAMAJA
Natalia Korosteljova huumoriõhtu

19. DETSEMBER, KELL 14.00 SONDA RAHVAMAJA
Viljandi Laste- ja Noorteteater REKY etendus „NUUSKHIIRTE JÕULUD“

19. DETSEMBER, KELL 18.00 PÜSSI KULTUURIMAJA
IV advent - Jõulumeeleolu valgusmängud

20. DETSEMBER, KELL 17.30 KIVIÕLI RAHVAMAJA
Klubi „Ajaratas“ jõuluõhtu

22. DETSEMBER, KELL 18.00 SONDA RAHVAMAJA
Kodune jõuluõhtu - Sonda Kooli laste esituses
V. Jaska etendus „Lumekuninganna“ viisiluppe esitab nalsansambel

Lüganuse valla Ootuse aja algus 28. novembril

kell 11.00
Lüganuse
Ristija Johannese Kirik
Advendiaja
I. pühapäeva missa

kell 17.00
Kiviõli linna kuuse juures
Esimese
advendiküünla
süütamine

Et aasta pimedaim aeg
saaks valguse,
siis advenditule kojuviimiseks
võta kaasa küünl!

Kiviõli Vene Kool

Kallid Kiviõli Vene Kooli sõbrad!

Aeg möödub kiiresti ja üsna pea läheneb meie kooli traditsioonilise Vilistlaste kokkutuleku kuupäev. Kuidas ja millises formaadis 2022. aasta üritus toimub, teavitame teid kindlasti ette. Jälgige uudiseid meie kooli kodulehel.

Lugupeetud
1972., 1977., 1982.,
1987., 1992., 1997.,
2002., 2007., 2012.
ja 2017. aasta
juubeliaastate lõpetajad!

Palun teil saata pilte oma kooliajast e-posti aadressile k.cheburashkina@edu.kvg.ee. Kirjas täpsustage kindlasti oma kooli lõpetamisaasta.

Lugupidamisega
Karina Cheburashkina
Kiviõli Vene Kooli huvijuht